

ПОСТАНОВА

Верховної Ради України

Про Рекомендації парламентських слухань "Про стан свободи слова у регіональних засобах масової інформації"

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Схвалити Рекомендації парламентських слухань "Про стан свободи слова у регіональних засобах масової інформації" (додаються).
2. Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації створити робочу групу для підготовки законопроектів, проектів рішень, спрямованих на врегулювання питань діяльності регіональних засобів масової інформації, в тому числі фінансування державних та комунальних засобів масової інформації та забезпечення прав журналістів.
3. Заслухати у червні 2010 року звіти Міністра внутрішніх справ України, Генерального прокурора України про хід розслідування кримінальних справ, порушених з 2001 року за фактами перешкоджання професійній діяльності журналістів (нападів, побиття, переслідувань тощо) та загибелі журналістів, а також за фактами незаконного заволодіння приміщеннями, майном редакцій друкованих та електронних засобів масової інформації.
4. У порядку контролю заслухати інформацію Кабінету Міністрів України про забезпечення виконання регіонального плану цифрової наземної радіомовної служби у смугах частот 174 — 230 МГц і 470 — 862 МГц ("Женева-2006"), затвердженого угодою країн — членів Міжнародного союзу електрозв'язку щодо переходу України до 2015 року від аналогового до цифрового телерадіомовлення.
5. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації.

м. Київ
13 травня 2010 року
№ 2253-VI

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН

Схвалено
Постановою Верховної Ради України
від 13 травня 2010 року № 2253-VI

РЕКОМЕНДАЦІЇ

парламентських слухань "Стан свободи слова в регіональних засобах масової інформації"

Учасники парламентських слухань — народні депутати України, представники органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, творчих спілок, громадських організацій, працівники засобів масової інформації, науковці, розглянувши стан забезпечення свободи слова в регіональних засобах масової інформації, відзначають таке.

У регіонах України відбуваються масові порушення органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування конституційних засад щодо свободи слова. Зокрема, йдеться про факти прямої та прихованої цензури, про політичний, адміністративний тиск на засоби масової інформації та журналістів, неправомірне втручання засновників (співзасновників), власників засобів масової інформації у редакційну політику відповідних засобів масової інформації.

Нерідко засоби масової інформації використовуються для поширення так званої "джинси" — замовних компрометуючих матеріалів та спотворення або приховування від громадян суспільно значимої інформації. Ситуація вимагає посилення відповідальності органів державної влади всіх рівнів та їх посадових осіб за дії з обмеження свободи слова та права на об'єктивну інформацію.

Водночас на низькому рівні залишається інформаційно-правова культура як засновників засобів масової інформації, так і журналістів. Недостатнім є професійний та художній рівень програм телебачення і радіомовлення; зі шпальт газет зникли публіцистика, матеріали журналістських розслідувань. Якість вітчизняного інформаційного продукту не відповідає загальноприйнятим стандартам збалансованості, об'єктивності, неупередженості.

Через відсутність достатньої правової бази затягується процес реформування державних і комунальних засобів масової інформації. Не ефективно працюють механізми державної підтримки місцевих засобів масової інформації та журналістів, що унеможлиблює їх повноцінне функціонування. Потребують удосконалення правові механізми забезпечення інформаційних потреб національних меншин, які проживають в Україні.

Повільно здійснюється впровадження в інформаційній сфері сучасних технологій, зокрема цифрового мовлення. Відсутні дієві комплексні заходи щодо створення суспільного — на загальнонаціональному та громадського — на регіональному рівнях телебачення і радіомовлення.

Судові та правоохоронні органи в Україні не забезпечують належним чином права на свободу слова, на свободу професійної діяльності журналістів, фактично потурають негативним тенденціям, які становлять реальну небезпеку для свободи слова в Україні.

З огляду на виклики та загрози свободі слова, дбаючи про подолання кризових явищ у галузі, посилення ролі регіональних засобів масової інформації у розбудові демократичної правової держави та громадянського суспільства, учасники парламентських слухань **рекомендують**:

1. Верховній Раді України:
 - прискорити розгляд та прийняття законопроектів про захист професійної діяльності журналістів (реєстр. № 2636), про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прозорості відносин власності стосовно засобів масової інформації (реєстр. № 0890), про доступ до публічної інформації (реєстр. № 2763), про Концепцію державної інформаційної політики (реєстр. № 4664) та інших законопроектів, актуальних для розвитку регіональних засобів масової інформації.
2. Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації:
 - посилити співпрацю з регіональними та місцевими громадськими організаціями, створеними з метою захисту свободи слова та інформаційних прав громадян;
 - забезпечити підготовку законопроектів про суспільне — загальнонаціональне та громадське — регіональне телебачення і радіомовлення;

внести пропозиції щодо запровадження мораторію на перевірки засобів масової інформації на час виборчої кампанії 2010 року по виборах до місцевих рад;

продовжити роботу з удосконалення та систематизації інформаційного законодавства України та адаптації його до законодавства Європейського Союзу та норм міжнародно-правових актів, ратифікованих Україною;

організувати круглі столи та конференції з питань впровадження суспільного телебачення і радіомовлення та цифрових стандартів телерадіомовлення. За їх результатами забезпечити підготовку відповідних проектів рішень Верховної Ради України;

у грудні 2010 року поінформувати Верховну Раду України про виконання цих Рекомендацій.

3. Кабінету Міністрів України:

ініціювати внесення на розгляд Верховної Ради України законопроектів про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації, про внесення змін до законодавства щодо державної підтримки засобів масової інформації та соціального захисту журналістів, щодо запровадження механізмів економічної підтримки регіональних засобів масової інформації на період реформування за рахунок субвенцій з Державного бюджету України (за окремою бюджетною програмою);

розглянути питання щодо зміни статусу Державної програми "Журналіст" на 2004 — 2010 роки на загальнодержавний статус та внести до Верховної Ради України відповідний законопроект;

сприяти розвитку та функціонуванню друкованих та електронних засобів масової інформації мовами національних меншин України;

ініціювати внесення змін до чинного законодавства з метою запобігання незаконному звільненню з роботи журналістів та захисту їх професійних прав;

забезпечити підготовку змін до законодавства щодо включення до переліку об'єктів державної та комунальної власності, що не підлягають приватизації, будинку, в якому розміщено Українське національне інформаційне агентство "Укрінформ", за адресою м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 8/16;

розглянути питання доцільності підпорядкування Концерну радіомовлення, радіозв'язку та телебачення Міністерству транспорту та зв'язку України та прийняти рішення про повернення Концерну у підпорядкування Державному комітету телебачення і радіомовлення України у зв'язку із функціональною спрямованістю його діяльності;

забезпечити впродовж 2010 — 2011 років технічне переоснащення державних обласних та регіональних телерадіокомпаній;

вжити заходів, спрямованих на забезпечення доступу до друкованих та аудіовізуальних засобів масової інформації громадян з обмеженими можливостями здоров'я та малозабезпечених верств населення;

вжити заходів, спрямованих на удосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів у галузі інформаційної діяльності, зокрема, розглянути питання щодо можливості створення на базі Українського інституту підвищення кваліфікації працівників телебачення, радіо та преси регіональних центрів підвищення кваліфікації працівників місцевих засобів масової інформації;

забезпечити розробку та впровадження інноваційних науково-дослідних програм з розвитку інформаційної сфери, зокрема державної цільової програми виробництва паперу і витратних матеріалів для друкування газет і журналів на 2010 — 2015 роки;

вжити заходів щодо запобігання подальшій руйнації провідного радіомовлення як найдоступнішого джерела інформування населення та заходів з відбудови зруйнованих провідних радіомереж;

сприяти розвитку системи доставки до передплатників друкованих періодичних видань, насамперед у сільській місцевості. Зокрема, Міністерству транспорту та зв'язку України оптимізувати розмір тарифів на послуги з передплати та доставки видань з тим, щоб газети і журнали за ціною були доступними для масового читача.

4. Генеральній прокуратурі України:

забезпечити нагляд за додержанням і застосуванням інформаційного законодавства та належне реагування щодо неправомірних дій органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб стосовно журналістів та засобів масової інформації.

5. Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення:

забезпечити належний контроль за дотриманням телерадіоорганізаціями вимог законів України, які регулюють право відносини в інформаційній сфері, зокрема, питання мови телерадіопередач; порядку телерадіомовлення під час виборчих кампаній; надання достовірної інформації про розподіл часток статутних фондів осіб, які є засновниками або власниками телерадіоорганізацій, відповідальності засновників телерадіоорганізацій за якість мовлення;

забезпечити дотримання вимог Європейської конвенції про транскордонне телебачення.

6. Національній спілці журналістів України:

посилити роль журналістської громадськості у підвищенні рівня інформаційно-правової культури журналістів і працівників засобів масової інформації та необхідність безумовного дотримання ними принципів професійної етики.

7. Органам державної виконавчої влади та органам місцевого самоврядування вжити заходів щодо забезпечення виконання:

норм законодавства України з питань забезпечення свободи слова та прав громадян на отримання суспільно значимої інформації;

законодавства України про мораторій на відчуження від редакцій державних та комунальних засобів масової інформації приміщень та майна, зокрема, не допускати незаконного вилучення та передачі у користування приміщень, устаткування та обладнання, іншого майна друкарень, редакцій періодичних видань, телерадіоорганізацій;

вимог Закону України "Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації" у частині укладання угод з редакціями засобів масової інформації про висвітлення їхньої діяльності та дотримання вимог законодавства щодо забезпечення встановленого порядку фінансування — оплати за опубліковані матеріали.